והוציאו למזבח. להזות שבע על טיהרו ומתן ד׳ על קרנותיו כדכתיב [ויקרא טו:] וילא אל המזבח אשר לפני ה׳ וכפר עליו ותנן זה מזבח החיצון בפרק הוציאו לו (יומא דף נח:) ומאריגן התם דלהכי כתיב וילא עד דנפיק מכוליה מזבח שלא יעמוד בין המזבח ולפרכת בשעת מתנות המזבח אלא בין המזבח לפתח [ז] **לגל המזרח.** [יא] **הלא חד מקום הוא.** שאין הפסק (מזבח) [יב] ביניתים ולא הויא הכנסה [יג] שלא במקומה: **או דילמא.** רחמנא שויה שני מקומות דכתיב ביה ויליפה: ה״ג בת״כ **רבי אליעזר אומר נאמר כאן ונאמר להלן לכפר בקדש ונאמר להלן לכפר בקדש מה להלן בשלא כיפר אף כאן בשלא כיפר רבי שמעון אומר נאמר כאן לכפר ונאמר להלן** [1]לכפר [ב] בקודש ונאמר להלן [2]וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקדש מה להלן בשלא כיפר אף כאן בשלא כיפר רבי שמעון אומר נאמר כאן לכפר ונאמר להלן [3]ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא את דמם לכפר מה להלן בשכיפר אף כאן בשכיפר במאי קמיפלגי מ״ס דנין חוץ מחוץ ואין דנין חוץ מבפנים [ג] ומ״ס דנין בהמה מבהמה ואין דנין בהמה מאדם: רבי יהודה אומר כו׳: [ד]**הא** מזיד פסול בשכיפר או בשלא כיפר אמר רבי ירמיה [ה]ממשמע שנאמר ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא את דמם (אל אהל מועד) לכפר בקודש מה ת״ל [4]והשורף מה תלמוד לומר והשורף לגופיה איצטריך אלא מה ת״ל חטאת חטאת [ה] לפי שלא למדנו אלא לפר ושעיר של יום הכפורים שנשרפין [ו] אבית הדשן מטמאין בגדים שאר נשרפין מנין ת״ל חטאת חטאת דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר אינו צריך הרי הוא אומר ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת שאין תלמוד לומר לכפר מה תלמוד לומר לכפר [ב]לימד על כל המתכפרים שהשורפן מטמא בגדים ורבי יהודה לכפר לא משמע ליה מאי טעמא לאו משום דמיבעיא ליה לגזירה שוה:

הדרן עלך כל הזבחים שנתערבו

המזבח [ז]מקדש [את] הראוי לו [ח]רבי יהושע אומר [ט]כל הראוי לאישים אם עלה לא ירד שנאמר [5]היא העולה על מוקדה מה עולה שהיא ראויה לאישים אם עלתה לא תרד אף כל שהוא ראוי לאישים אם עלה לא ירד [י]רבן גמליאל אומר כל הראוי למזבח אם עלה לא ירד שנאמר היא העולה על מוקדה על המזבח מה עולה שהיא ראויה למזבח אם עלתה לא תרד אף כל דבר שהוא ראוי למזבח אם עלתה לא תרד [יא]אין בין דברי רבן גמליאל לדברי רבי יהושע אלא הדם והנסכים שרבן גמליאל אומר לא ירדו ורבי יהושע אומר ירדו רבי שמעון אומר הזבח כשר ונסכים [יב] פסולין הנסכים [יג] כשירים והזבח פסול אפי׳ [יד]הזבח לא ירד והנסכים ירדו:

לא נשלא כיפר רבי שמעון אומר נאמר כאן לכפר בקדש ונאמר להלן לכפר בקדש מה להלן בשכיפר אף כאן בשכיפר. ר׳ אליעזר יליף לכפר דאשר יובא מדמה לכפר מוכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר ומזהיר שפורשין מן ההיכל בשעת הקטרה מה להלן בבואו לכפר משמע מתחילת בילת המכפר הוזהרו חבריו לפרוש הילכך כתיב [יד] לכפר ועדיין לא כיפר משמע [טו] אף [טו] אשר יובא מדמה לכפר מתחילת הבאתה ע״מ לכפר משמע שנפסל הילכך אע״פ שלא כיפר: **ונאמר להלן לכפר בקדש.** דר׳ שמעון ותא [יז] פר החטאת ותא שעיר החטאת אשר הובא כו׳ וגו׳ מה להלן בשכיפר הכתוב מדבר דהא שריפה בתר כפרה היא אף כאן בשכיפר: **רבי אליעזר סבר דנין חוץ מחוץ.** דס חטאת המיצוה שהכתוב מלמדך שתעמוד בחוץ ולא יכניסוהו לפנים מאדם זה שהכתוב מזהירו שיעמוד בחוץ: **ואין דנין חוץ מבפנים.** מפר יוה״כ שהבאתה [יח] כמצותה לפנים: **דנין בהמה מבהמה.** חטאת חיצוה מחטאת פנימית: ה״ג [**הכנים שוגג כשר**] **הא מזיד פסול בשכיפר או בשלא כיפר.** בשכיפר וכרבי שמעון סבירא ליה או אפי׳ בשלא כיפר וכרבי אליעזר: ה״ג בתורת כהנים **ואת פר החטאת וגו׳ והשורף אותם וגו׳ מה ת״ל.** דמשמע דמיבעי ליה מה ת״ל והשורף היינו [יט] דקפיץ מה ת״ל הא לגופיה איצטריך ללמדך שהשורפן מטמא בגדים: **אלא מה תלמוד לומר.** אחטאת [כ] חטאת תרי זימני מהדר: **ונשרפין אבית הדשן.** כדי נסבה דהא עיקר על שפך הדשן ישרף [כא] בפר העלם דבר כתיב אלא משום דמטמא בגדים נקט לה ולא כתיב בהו: **אינו צריך.** ללמד [כא] מחטאת חטאת דממשמעותא דקרא נפקא דתלי טעמא דטומאת בגדים משום דהוצא את דמה לכפר למדנו שכל הפנימים השורפים מטמא בגדים שלא היה לו לכתוב ואשר [כב] הובא וגו׳ אלא ותא פר החטאת ותא שעיר החטאת וגו׳: **מאי טעמא.** לא נפקא ליה לר׳ יהודה מלכפר: **אלא משום דמפיק ליה.** להאי לכפר לג״ש דרבי שמעון ללמד על דמיס החיצוניס שנכנס דמס לפנים שאין פסול אלא א״כ כיפר כרבי שמעון ולא משום דתלי טעמא דשריפה בהוצא את דמן [כג] הילכך איצטריך חטאת חטאת לרבות שאר הפנימיות:

הדרן עלך כל הזבחים

המזבח מקדש. אפילו דבר פסול שעלה למזבח קדשו המזבח ליעשות לחמו ואין מורידין אותו: **אם הראוי לו.** משהוברר לחלקו. ובגמרא [ע״ב] מפרש למעוטי קמיצה שלא קדשו בכלי לאחר קמיצה שלא הוברר לחלק גבוה דאע״ג דקידשה המנחה כולה בכלי אין זה חלק גבוה ברור שאין המנחה קריבה כולה ובקמיצה בלא מתן כלי אין זה מבורר למזבח: **רבי יהושע אומר כו׳.** הני תנאי פליגי בפירושא דאם הראוי לו דסתמא דמתניתין רבי [כד] סתם מתניתין שאין ראוי לו למעוטי שאין ראוי לו והדר מפרש ומאי ניהו ראוי לו לרבי יהושע ראוי לאישים שנפסל ולא דס פסול ונסכים פסולין שאינן לאישים ולר״ג כל הראוי למזבח שנפסל אפילו דס ונסכים ואין לך למעט אלא מה שלא נברר לחלק מזבח מעולה ומאי ניהו קמיצה שלא קידשו מעולה [כה] בכלי: **לאישים.** לאש: **היא העולה על מוקדה.** דבר שהוא למוקד ועולה [כו] היא בהוייתן יהא ולא ירד. היא משמע בהוייתו תהא משעלתה על מוקדה: **אף כל שראוי לאישים.** לאפוקי דס ונסכים (פסולים) כדמפרש בסיפא אין בין דברי ר״ג לדברי רבי יהושע אלא הדם והנסכים: רבי שמעון סבירא ליה בנסכים של זבח כרבי יהושע (ובדם) ובנסכים הבאין בפני עצמן כרבן גמליאל ולאו ממוקדה יליף אלא טעמא אחרינא אית ליה כדמפרש בגמרא [פד.]: **אם הזבח כשר והנסכים פסולין.** כגון שיצאו או נטמאו: **או הזבח נפסל והנסכים כשרין.** הואיל והם באים בגללו נפסלו עמו ובטלה תורת הקרבה מהן: **הזבח לא ירד.** דמזבח קדשו: והנסכים

מסורת הש״ס

א) ת״כ צ״ו פ״ח ה״ד, **ב)** ע׳ לעיל לו., **ג)** ת״כ אחרי פרש׳ ה ה״ד ע״ש, **ד)** סנהדרין לד., **ה)** ת״כ צו פ״א ה״ד, **ו)** ה״ה, **ז)** שם ה״ו, **ח)** יומא מד., **ט)** ויקרא ד יב, **י)** וע״ל מז: כתו׳ ד״ה אלו וכרש״י שם ויפה מדייק רש״י הכא, ל״ק ע״ש., **כ)** [ועי׳ לעיל מז: תו׳ ד״ה אלון], **ל)** [וע״ד תו׳ עירובין מח. ד״ה ר׳ יהודה פסחים פג. ד״ה ר״ש ולף קנז: ד״ה ומותם מו״ק כד. ד״ה עלרת].

שינויי נוסחאות

א) והוציאן (כתה״י): **ב)** גי׳ כתה״י וע״ י רש״י לכפר ונאמר להלן לכפר וכל אדם וכו׳ בבואו לכפר מה להלן וכו׳ רש״א נאמר כאן לכפר בקדש ונאמר להלן לכפר בקדש מה להלן וכו׳: **ג)** ל״ל מפנים. ולא״ל בכש״י (כתה״י): **ד)** ל״ל תניא ממשמע (*ש״מ): **ה)** גי׳ כתה״י חטאת שיכול אין לי אלא מטמאין בגדים ונשרפין אבית הדשן אלא אלו בלבד מניין לרבות פר כהן משיח ופר העלם דבר של ציבור ושעירי ע״ז ת״ל חטאת וכו׳. וכ״ק בספרא פ׳ אחרי (דק״מ): **ו)** ל״ל שהשורפו מטמא בגדים ונשרפין אבית הדשן שאר וכו׳ (ש״מ וכ״נ מרש״י): **ז)** והנסכים (*ש״מ) ועי׳ רש״י: **ח)** **או הנסכים** (כי״מ): **ט)** ואפי׳ (כי״מ ופרי״ד): **י)** ולפתה (*ש״מ): **יא)** בש״מ נוסף דיבור והכניסן. כלומר הכניס בין מזבח לפרוכת מהו: **יב)** ל״ל מחיצה (כתה״י וש״מ). וכל״ק גורס שאין אלא הפסק מזבח כו׳: **יג)** הכנסה שניה שלא במקומה (כתה״י וש״מ): **יד)** תיבת כתיב נמחק (כתה״י וש״מ) **לכפר** דעדיין (כי״פ): **טו)** אף כאן אשר (*ש״מ): **טז)** גי׳ ל״ק ור״ש יליף נאמר כאן לכפר בקדש ונאמר להלן ואת פר החטאת וכו׳ (צ״ק). וכתה״י כלפינו: **יז)** ל״ל מואת (כתה״י): **יח)** **שהבאתו כמצותו** (כי״פ וש״מ): **יט)** **והיינו** (כתה״י): **כ)** ל״ל **חטאת חטאת** (ש״מ וכי״י) **אתרי זימני מהדר** (באה״מ). וכ״כ ל״ל כלפינו: **כא)** בכתה״י וד״ו ללמדך מגזירה שוה ומיכון מחטאת חטאת ליתא סס וחוא מכה״ז ועי״ש שכתב דלפמ״ש התוס׳ לקמן קה ע״ב בסוף העמ׳ דילפותא דחטאת חטאת הו״ל ג״ש, מ״כ מ״ל לגזיה: **כב)** ל״ל **אשר** (באה״מ): **כג)** **דמם** (*ש״מ): **כד)** **דרבי סתם במתניתין** (ש״מ): **כה)** **תיבת מעולם** נמחק (ש״מ): **כו)** **ועולה** **היא בהוייתה ולא תרד.** היא משמע בהוייתה תהא כו׳ כל״ל (ב״ש): **כז)** בכ״ש נוסף **ובפ׳ כהן גדול** (סנהדרין כא ע״ב) **גבי לא ירבה לו נשים:**

עין משפט נר מצוה

פ א מיי׳ פרק ג מהל׳ פסה״מ הלכה יד:

פא ב מיי׳ פרק ה מהל׳ פרה הלכה ד:

א ג מיי׳ פרק ג מהל׳ פסה״מ הלכה ג:

ב ד מיי׳ שם הלכה יד:

תורה אור השלם

1. וְכָל חַטָּאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֵאָכֵל בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף: ויקרא ו, כג
2. וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בָאֹהֶל מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד צֵאתוֹ וְכִפֶּר בְּעַדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל:
ויקרא טז, יז
3. וְאֵת פַּר הַחַטָּאת וְאֵת שְׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר הוּבָא מִדָּמָם לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ יוֹצִיא אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׂרְפוּ בָאֵשׁ אֶת עֹרֹתָם וְאֶת בְּשָׂרָם וְאֶת פִּרְשָׁם:
ויקרא טז, כז
4. וְהַשֹּׂרֵף אֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי כֵן יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה:
ויקרא טז, כח
5. צו אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָהּ עַל הַמּוֹקֵד כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ: ויקרא ו, ב

מוסף רש״י

בשכיפר. כגתן ממנו על גבי המזבח הפנימי הוא דקפסקיל רבי יהודה ולא מיפסל בהכנסה (לעיל לו.) **מתני׳. המזבח מקדש.** פסולין שאם עלו לא ירדו, **את הראוי לו.** ובלבד שיהא דבר שנעלה כבר למזבח, וכגון: מפרש למעוטי קמצים שלא קדשו בכלי, אבל פיגול ונסתר דמו ונשחט במחשבת פסול, אם עלו לא ירדו, והתם מפרש טעמא שהיה פסולן בקדש, כלומר שנפסלו בעזרה: **כל הראוי לאישים.** לקטרה על אשה: **העולה על מוקדה.** ממוקדה דייק דהייגו לאשים, דאמר קרא כל הלילה תהא אש, דכיון דעלתה לא תרד, ומשום כשיהא לא אישיר, כל הראוי לאישים גרסינן, אילא גרסינן כל העולה לאשים, וטעמא דדכן גמליאל מעל המזבח (סנהדרין לד.):

שיטה מקובצת

בשכיפר או **בשלא כיפר.** עי׳ לעיל דף לו ע״ב: **תוד״ה** היא העולה כו׳ **דהיא מיעוטא הוא ולא ריבויא.** וגם בכמה מקומות הוי היא מיעוט. לכן נראה לאוקמא תורת העולה שמיך תורה אחת לכל העולין, והא דמייתי היא משום דרולה להוכיח כל הראוי לאישים, אבל אם עלתה לא תרד נפקא ליה מאחת תורת העולה. ומדע דהא ר״ג מוסיף עליו על המזבח להוכיח דר״ל ראוי למזבח, משמע דכל חד מינייהו לא נחית אלא להוכיח דבריו לר״י ראוי לאישים ולר״ג ראוי למזבח, אבל אם עלה לא תרד שמכינן אחת תורת כפרי (מהר״פ):